

Forsvarsbygg Kampflybase
v/Faveo Prosjektledelse, att: Arnhild Herrem
Pr. e-mail: arnhild.herrem@faveoprosjektledelse.no

Ørland; 22. mars 2013

HØRINGSUTTALSE TIL KONSEKVENsutREDNING PLANPROGRAM

0. Støygruppa – innledende bemerkninger

Med bakgrunn i oppfordring fra Forsvarsbygg og kommunen, har beboere innenfor rød og gul støysone iht. støysonekart utarbeidet av Forsvarsbygg ("FB"), organisert seg i en felles interesseorganisasjon benevnt Støygruppa Ørland. Dette omfatter alle beboere, både av boliger og gårdsbruk, med unntak av ca 6 gårdsbruk på Uthaug. Samlet omfatter Støygruppa Ørland ca 65 gårdsbruk og i første omgang ca 200 boliger. Beboerne innenfor Støygruppa har valgt 23 tillitsvalgte, som igjen har valgt en ledergruppe på 8 personer. Herværende signeres av samtlige tillitsvalgte.

I første omgang vil våre merknader og krav om konsekvensutredning være basert på vår rolle som berørte beboere, dvs. at vi forutsetter at samfunnsmessige interesser knyttet til eksempelvis skolesituasjon for barn, pasienter mv. på helseinstitusjoner etc. blir ivare tatt av det offentlige. I noen grad vil vi likevel også komme inn på slike forhold.

Våre bemerkninger med angivelse av behov for konsekvensutredninger utover det som fremgår av Planprogram av 28.01.2013, er systematisert iht. følgende:

1. Støy
2. Annen forurensning enn støy
3. Jordbruk
4. Annen næringsvirksomhet
5. Folkehelse
6. Trafikale forhold
7. Virkninger for lokalmiljøet
8. Andre konsekvenser som bør utredes
9. Ulempebegrensende tiltak
10. Avsluttende bemerkninger.

1. Støy

Vi ber om at følgende blir konsekvensutredet:

- 1.1. Om flystøykartlegging baseres på Miljøverndepartementets retningslinjer T-1442/2012, som ikke er tilpasset jagerflystøy, er anvendelig i vår sak. Det må vurderes både bruk av dBC som i støyforskriftene til for eksempel arbeidsmiljøloven og egne støygrenser under 160 HZ, tilsvarende danske retningslinjer: http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Stoej/
- 1.2. Utarbeidelse av støykart som viser belastningen for hver enkelt eiendom i støysonene både i forhold til type støy og ulike belastningsperioder i året.
- 1.3. Hvordan støybildet forandrer seg på bakgrunn av topografien og klimatiske forhold.
- 1.4. Følgene av forlengelse av rullebanen 600 m i nordlig retning utredes i forhold til endrede støyforhold på Uthaug, beslaglegging av jordarealer, i tillegg til andre mulige følger for Uthaug som lokalsamfunn.
- 1.5. Om det oppstår særlige konsekvenser ved særskilt høyt støynivå ved økt antall flytimer ved øvelser og ved kortere tidsintervaller, herunder for eksempel intense støyintervaller på 5-15 sek., og 5-15 min, samt støybilde over for eksempel den mest aktive 14-dagersperioden i året.
- 1.6. Støyberegning er basert på forutsatt flymønster. Vi ber om at det utredes hvor stringent flymønsteret skal følges og i forbindelse med øvelser, hvorvidt andre flytyper enn F 35 og helikoptre vil benytte seg av andre flymønstre, slik at total aktivitet gjenspeiles i støykartet. Vi ønsker videre å vite konsekvensen av at såkalt øving ifølge Nato-prosedyre ikke fanges opp av et vedtatt støysonkart og hvilke krav til flymønster som da gjelder.
- 1.7. Alle støykilder eks. fly, helikopter, trafikk, øvingsaktivitet ved kampflybasen må utredes i forhold til den enkelte eiendom som blir berørt og innarbeides i støykartet.
- 1.8 Støymålere bør snarest plasseres ulike steder i støysonene slik at vi får et eksakt støybilde i nåtid som er tilgjengelig for allmennheten.
- 1.9. Hvordan innfasing av F 35 og utfasing av F 16 vil medføre mer støy i nevnte tidsrom.
- 1.10. Om nye flytyper / fremtidige endringer i F 35 vil kunne medføre en økning i støynivå.
- 1.11. Ulike støykart for ulike flymønstre for F 35 og andre flytyper.

2. Annen forurensing enn støy

Vi ber om at følgende blir konsekvensutredet:

- 2.1. Å få kartlagt endringer i utslipp fra nye fly (art og omfang av utslipp) og utslippenes innvirkning på lokalmiljøet, både når flyene er i lufta og på bakken.
- 2.2. Kampflybasens konsekvenser mht. forurensning i grunn (for eksempel bruk av avisningsmidler, økt mengde avløpsvann, gjenlegging av kanaler på Grande ut mot Grandefjæra), luft (for eksempel partikler, eksos, lukt) og miljøet for øvrig.
- 2.3. Mulige vibrasjoner som følge av høy- og lavfrekvente lyder og andre helsefarlige forhold, vil medføre for nærmiljøet, bes utredet.
- 2.4. Om økning i stråling fra antenner og radarer kan være helsefarlig for folk og dyr som oppholder seg i nærheten, samt utrede avbøtende tiltak.
- 2.5. Om det vil oppstå begrensninger i adgangen til å benytte seg av etablerte turområder.

3. Jordbruk

Vi ønsker følgende konsekvensutredet:

- 3.1. Hvilke planer FB har for å legge til rette for mest mulig effektiv mat- og fôrproduksjon på forsvarets dyrkbare areal.
- 3.2. Hvordan matjord som fjernes kan være tilgjengelig for senere bruk.
- 3.3. De problemer en forlenging av dagens flystripe og arealbeslag ved flytting av gjerde medfører for de berørte gårdsbruk, og hvilke tiltak som kan iverksettes for å avbøte disse problemer samt muligheter for å begrense arealutvidelse.
- 3.4. Hvilket reelt behov forsaret har for å avsette store arealer innenfor dagens inngjerdede flyplassområde, til øvingsformål.
- 3.5. Alternative løsninger for overvåkning av sikkerhetssoner, enn dagens ordning med inngjerding, herunder mulighet for overvåkning av sikkerhetssonene ved hjelp av nye alarm-, varslings- evt. andre kontrollsystermer.
- 3.6. Konsekvenser for gårdsdrift dersom driver ikke kan bo på gården:
 - Bopliktordningen, herunder godkjenning for jordbruksfradrag
 - Muligheter for å etablere bolig "så nært som mulig"
 - Overvåkningsordninger for husdyr og bygninger.
 - Mulighetene for å flytte hele gårdstun.
- 3.7. Helsemessige effektene som støy, høy- og lavfrekvensproblematikk, forurensning mv. har for husdyr, herunder kjæledyr, utredes. I tillegg bes det om at det igangsettes forskningsprosjekter med sikte på å avklare om ovennevnte forhold

- kan ha betydning for kvalitet og kvantitet på egg, kjøtt, melk, trivsel, i tillegg til innvirkning på dyrenes evne til reproduksjon.
- 3.8. Undersøkelser om forurensing fra flystasjonen vil ha konsekvenser for dyrking av gras, korn og andre planter brukt til fôr og mat (som for eksempel dyrking av grønnsaker rett utenfor gjerdet), og eventuelt hvilke konsekvenser dette måtte få.
 - 3.9. Konsekvensene av eventuell driftsomlegging derom husdyrhold ikke kan videreføres i dagens former ved å gi fritak for utslipp av storfe, få flyttet melkekvote, og vurdere jordbrukets fagmiljø ved bortfall av husdyrhold.
 - 3.10. Det må utredes om det oppstår særlige utfordringer knyttet til arbeidsforholdene innenfor jordbruksnæringen, blant annet med tanke på utestøy, herunder arbeidsgivers ansvar for de ansatte, ansvar for at grensene for støynivå på 52 dB ikke overskrides, stress jf. pkt. 5 om folkehelse. Ved utredningen bør Landbrukets HMS-tjeneste være en naturlig samarbeidspartner.

4. Annen næringsvirksomhet enn jordbruk

Følgende ønskes konsekvensutredet:

- 4.1. Hvilken betydning etablering av kampflybase har for de ulike deler av lokal næringsvirksomhet som sild/fiskeri- og marinaaktivitet, barnehager og turistattraksjoner.
- 4.2. Mulighetene for restaurering og oppføring av nybygging i rød og gul sone samt påbygg og omgjøring av privat bolig til næringsbygg.

5. Folkehelse kartlegges

Vi ber om at følgende blir konsekvensutredet:

- 5.1. Fra dagens situasjon vil de beregnede 7040 avganger/landinger på flystasjonen innebære en dobling og vil føre til et høyere og mer sammensatt støybilde. Det bes iverksatt programmer/helseundersøkelser (etter modell fra Åmot kommune <http://www.forsvarsbygg.no/Arkiv/2012/Positiv-holdning-til-Forsvaret-i-Amot/>) hvor formålet er å klarlegge hvilke helsemessige ulemper/konsekvenser både støy, høy- og lavfrekvent lyd, samt annen forurensning har på befolkningens fysiske og psykiske helse som følge av vesentlig økning i flytrafikk.
- 5.2. Vurdere de utfordringer som helseplager relatert til støy/lav- og høyfrekvente lyder medfører.
- 5.3. Om barn er mer sårbare overfor helseplager som kan oppstå pga kampbasen?

- 5.4. Hvordan Forsvaret løpende skal sikre at støynivået utenfor støysonene ikke overstiger de angitte størrelsene.
- 5.5. Om det kan påregnes endringer av barns ute- og inneaktiviteter, både i barnehage, på skolen og i fritiden.
- 5.6. Risiko for tilsvarende endringer i bruk av det offentlige rom blant andre svake grupper, herunder barn, jf. pbl. § 5-1 annet ledd. Se også punkt 7.

6. Trafikale forhold

Vi ber om at følgende blir konsekvensutredet:

- 6.1. Behovet for gang- og sykkelveier mellom Brekstad – Uthaug og Brekstad – Beian samt områder som berøres av økt trafikk både før, under og etter anleggsperioden og andre nødvendige trafikale tiltak.
- 6.2. Om det vil oppstå særlig forurensning/ulemper i anleggsperioden.
- 6.3. I hvilken grad lokale veier vil få en betydelig trafikkøkning, særskilt i anleggsfasen, jfr for eksempel ”Tungaveien”.

7. Virkninger for lokalmiljø

FB har i utgangspunkt lagt opp til at ca 110 boliger innenfor rød sone innløses, dvs. at beboerne tilbys å flytte. Det vil medføre at hele bygda blir fraflyttet og ”mørklagt”. Det vil ha store konsekvenser for lokalmiljø og samfunnsstrukturer, og er et betydelig element som må utredes (gjelder alle aspekter, herunder psykiske effekter mv.) Nevnte forhold må i denne sammenheng utredes:

- 7.1. I følge Geneve-konvensjonen skal man ikke ha militære hovedbaser iblant større bebyggelse. Det bes utredet hvordan man planlegger at fremtidig bebyggelse som ligger så nært ØHF, skal gjennomføres?
- 7.2. Muligheter/planer for nye tomteområder i kommunen som følge av de mange sakene om innløsning, herunder også utrede mulighet for dispensasjonsordninger fra strandsonelovgivningen for de som i dag har bolig nærmere sjøen enn 100-metersbeltet. I tillegg bes utredet hvilke fremtidige mulighet det vil bli for å sette opp fritidsbolig innenfor støysonene.
- 7.3. Det bes utredet på hvilken måte bruk av idrettsanlegg, lekeplasser, utendørs samlingsplasser, rekreasjonssteder mv påvirkes av kampflybasen.
- 7.4. Systemer til å håndtere henvendelser om flystøy, oppfølging mv, etter hvert som prosessen skrider frem.
- 7.5. Behovet for å opprettes fond for fremtidige støyavbøtende tiltak i lokalmiljøet.

8. Andre forhold

- 8.1. Nærforsvar – utrede konsekvens av fremtidig militær aktivitet utenfor flystasjonen.
- 8.2. Det må utarbeides risikoanalyser og terrorberedskap som lokalmiljøet står ovenfor som følge av kampflybasen.
- 8.3. Det må utredes konsekvenser for “kryssaktivitet” som for eksempel endret flymønster ifm bruk av Tarva skytefelt til annen militær aktivitet.

9. Ulempebegrensende tiltak

Vi ber om at følgende blir konsekvensutredet:

- 9.1. Hvilke støyreducerende tiltak som kan iverksettes på hver enkelt bygning innenfor gul og rød sone. Det gjelder alt fra forhold knyttet til tiltak på Kampflybasen (knyttet til støy fra bakkenivå) og tiltak hos beboere (f.o.f. bygningsmessige tiltak).
- 9.2. Utrede hvilke materialer, byggemåter, teknologi mv som på en mest mulig effektiv måte reduserer innendørs støy, i tråd med EØS-reglene om bruk av best mulig anvendbar teknologi.
- 9.3. Tiltak for å redusere utendørs støy.
- 9.4. Virkningene av lavfrekvente lyder/vibrasjoner på bygninger er nødvendig å utrede. Videre må det utredes om det er bygningsteknisk mulig å iverksette vibrasjonsdempende tiltak i bygninger hvor mennesker og dyr skal oppholde seg.
- 9.5. Hvilke tiltak som på best mulig måte bidrar til å redusere luftforurensning (innomhus for de områdene med mest luftforurensning.)

Med vennlig hilsen
Støygruppa Ørland
De 23 tillitsvalgte på vegne av beboerne i rød og gul sone (jf. pkt. 0 ovenfor)
Originalsignaturer på papirversjon pr. 22.03.2013